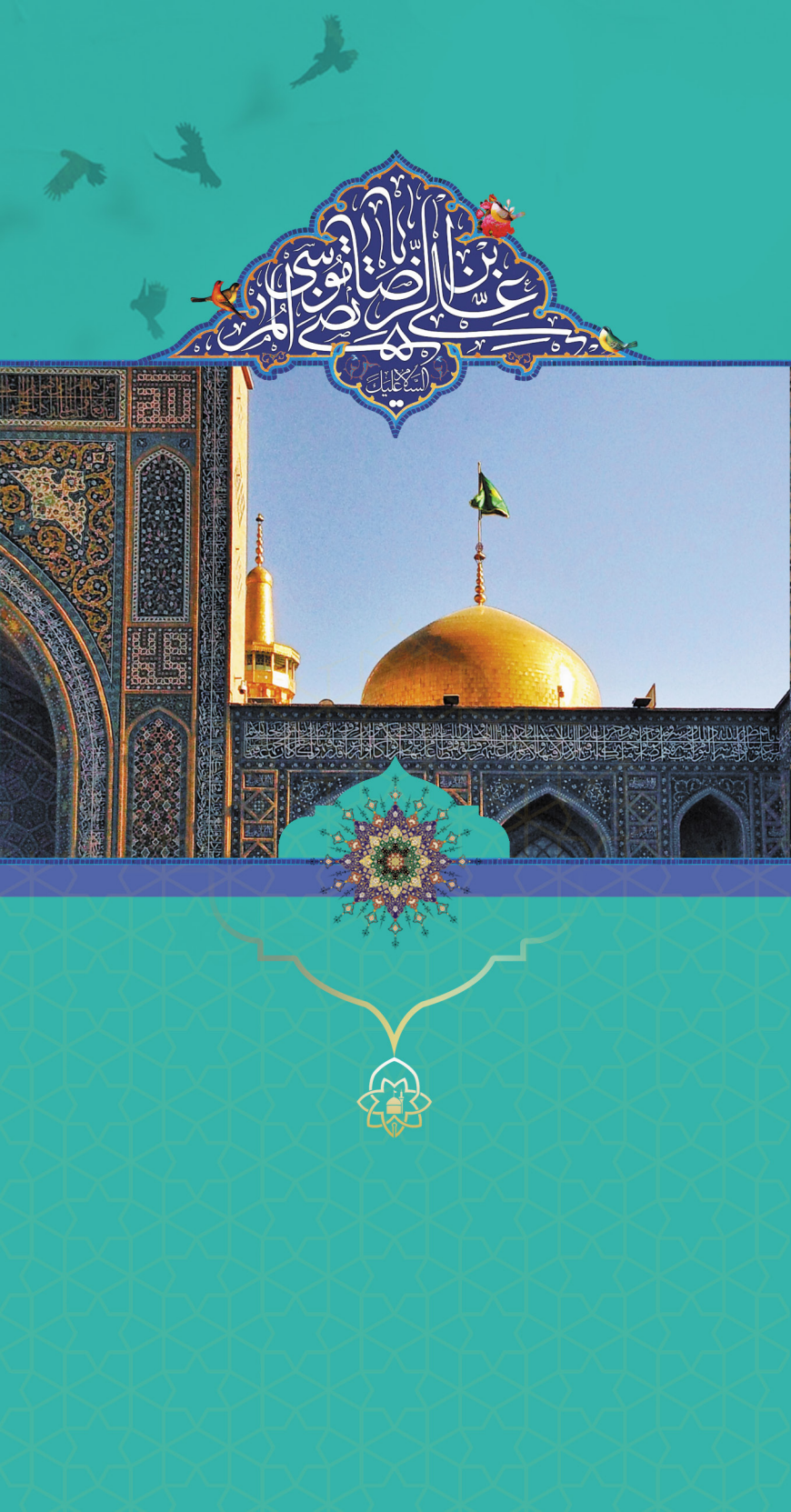
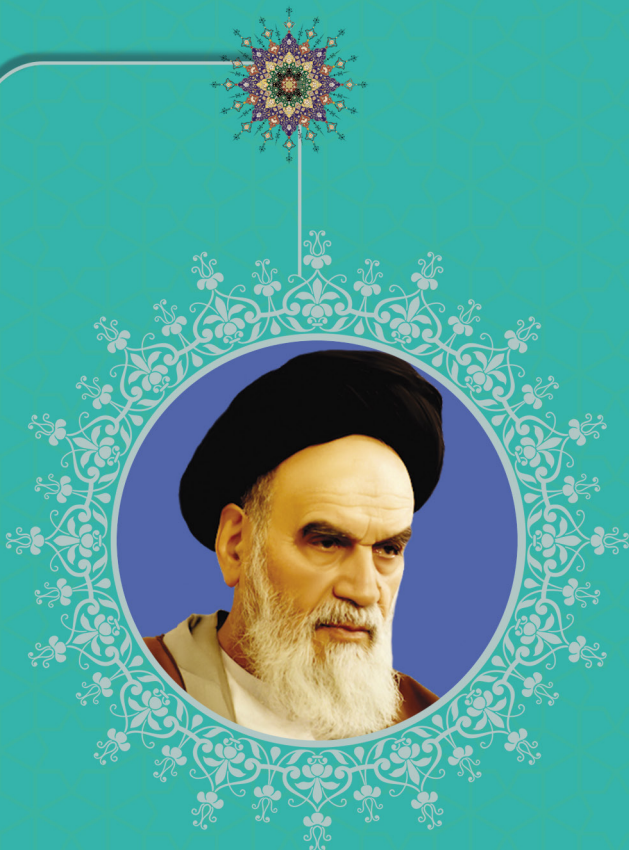

امام خمینی رحمت الله علیه:

حوزه‌های روحانیت محل تدریس و تعلیم و تربیت و رهبری مسلمانان است. جای فقهای عادل و فضلا و مدرسین و طلاب است. جای آن‌هاست که امانت‌دار و جانشین پیغمبران هستند، محل امانت‌داری است و بدیهی است که امانت الهی را نمی‌توان به‌دست هر کس داد.

روحانیت و حوزه‌های علمیه از دیدگاه امام خمینی رحمت الله علیه، ص ۶۵

مقام معظم رهبری مدظله العالی:

این حوزه (مشهد) با سوابق علمی و تاریخی و سیاسی کم‌نظیر پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گسترش کمی و کیفی درخور توجهی یافته و ظرفیت شایانی برای پرورش علماء و محققان اسلامی در رشته‌های گوناگون پدید آورده است.

۱۳۹۴/۱۲/۱۸

عنوان سند: آیین‌نامه پذیرش و ساماندهی تدریس اساتید حوزه علمیه خراسان

مشخصات سند	تنظیم و ویرایش	دریافت کنندگان سند
۱. تاریخ تنظیم و ویرایش: ۱۳۹۵ ۲. تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۱۰/۲۲ ۳. تاریخ ابلاغ: ۱۳۹۵/۱۰/۰۹ ۴. شماره مصوبه و سند: ۸۰/۴۹۳۵۳۷	۱. تنظیم: معاونت آموزش و پژوهش شورای عالی حوزه علمیه خراسان؛ ۲. ویرایش: کمیسیون تخصصی آموزش دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان	۱. مدیر حوزه علمیه خراسان؛ ۲. معاونت آموزشی حوزه علمیه خراسان؛ ۳. سایر معاونت‌ها و دفاتر حوزه علمیه خراسان؛ ۴. مدیران استانی خراسان شمالی و جنوبی؛ ۵. مدیران مدارس حوزه علمیه خراسان؛ ۶. مراکز و مدارس تخصصی حوزه علمیه خراسان؛ ۷. دبیرخانه شورای عالی حوزه‌های علمیه (قم)

تأیید کنندگان سند

این آیین‌نامه در جلسه بیست و هشتم شورای عالی حوزه علمیه خراسان در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۲ به تصویب رسید.

محمدباقر فرزانه
دبیر شورای عالی حوزه علمیه خراسان

امضاء و تاریخ

فهرست

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
۹	اهداف
۹	اصول ساماندهی
۱۰	تعریف استاد حوزه علمیه
۱۰	طبقه‌بندی اساتید حوزه علمیه خراسان
۱۱	شرایط اساتید
۱۲	احراز صلاحیت علمی اساتید
۱۳	احراز صلاحیت‌های اساتید سطح عالی حوزه علمیه
۱۳	احراز صلاحیت علمی اساتید مراکز و مؤسسات تخصصی
۱۳	رتبه‌بندی اساتید
۱۳	ارتقا رتبه اساتید
۱۴	حکم تدریس اساتید
۱۴	وظایف اساتید
۱۴	ابطال مجوز اساتید
۱۵	حق الزحمه اساتید
۱۵	دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه ساماندهی
۱۵	دروس آزاد حوزه علمیه خراسان

پیشگفتار

امیرالمؤمنین؛ علی علیه السلام: «أَوْصِيكُمَا وَجَمِيعَ وَاَلَيْ وَأَهْلِي وَمَنْ بَلَغَهُ كِتَابِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنَظْمِ أَمْرِي؛ شما را و همه خانواده و فرزندانم و هر کس را که نوشته من به او می‌رسد، به تقوای الهی و نظم در کارهایتان سفارش می‌کنم»^۱.

آیین‌نامه‌ها، نقش و ویژه‌ای در درستی تصمیم‌گیری بر مدار قانون، جلوگیری از هرج و مرج در فرآیندهای اجرایی و سامان‌پذیری و آراستگی نتایج حاصل از اقدامات یک سازمان ایفا می‌کنند. آیین‌نامه‌ها که توسط هر سازمان و نهادی اعم از عمومی یا خصوصی به‌منظور تنظیم امور خود تهیه و تدوین می‌شود^۲، به مجموعه مقرراتی اطلاق می‌شود که مقامات صلاحیت‌دار وضع نموده و در معرض اجرا می‌گذارند؛ ممکن است هدف آن تسهیل اجرا و تشریح قانونی از قوانین موضوعه باشد یا در مواردی باشد که اساساً قانونی وضع نشده است»^۳.

۱. نهج البلاغه، فیض الاسلام، نامه ۴۷، ص ۹۷۷.

۲. جعفری لنگرودی، محمدجعفر، دانشنامه حقوقی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۵، ج ۲.

۳. همان.

دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان، به منظور تسهیل دستیابی همه ذی‌نفعان حوزوی به سیاست‌ها، قوانین و آیین‌نامه‌های مصوب (شورای برنامه‌ریزی و شورای عالی)، اقدام به انتشار آن‌ها نموده است. امید است این امر موجب تقویت قانونمندی و قانون‌مداری، هماهنگی بیشتر بخش‌های مختلف حوزه، پیشگیری از بروز اشتباهات و سوء تفاهم در رسیدگی به مراجعات طلاب و انجام صحیح فعالیت‌ها و برنامه‌های حوزه علمیه خراسان باشد.

آیین‌نامه پیش رو با عنوان «آیین‌نامه پذیرش و ساماندهی تدریس اساتید حوزه علمیه خراسان» پس از طی فرایند بررسی کارشناسی در کارگروه و کمیسیون تخصصی آموزش به تصویب شورای عالی حوزه علمیه خراسان رسیده است.

بدیهی است مطالعه و بررسی این آیین‌نامه‌ها و اظهار نظر درباره نقاط قوت و ضعف و برطرف کردن نواقص آن، موجب ظهور و دستیابی به بهترین ضوابط، مقررات و آیین‌نامه‌ها در حوزه علمیه خراسان خواهد شد.

صفر علی فتح‌اللهی

مسئول دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان

مقدمه

به منظور تبیین و تثبیت جایگاه تدریس و تأثیر گذاری آن در حوزه های علمیه و ضرورت ساماندهی امور اساتید، آیین نامه پذیرش و ساماندهی تدریس اساتید حوزه علمیه خراسان، به شرح ذیل به تصویب رسید:

ماده ۱. اهداف

- هدف از ساماندهی امور تدریس عبارت است از:
۱. زمینه سازی جهت استفاده بهینه از توانایی ها و استعداد های طلاب و فضلاء؛
 ۲. تنظیم و ضابطه مند نمودن جایگاه استادی؛
 ۳. فراهم نمودن زمینه نظام مند سنت استاد پروری از میان طلاب و فضلاء مستعد با حفظ ضرورت توجه خاص به تقویت پایه علمی و معنوی طلاب.

ماده ۲. اصول ساماندهی

- اصول ساماندهی امور تدریس عبارتند از:
۱. حفظ و تقویت جایگاه استاد به عنوان شخصیت جامع کمالات معنوی و علمی و تأثیر گذار در تعلیم و تربیت طلاب؛

۲. استفاده از اساتید مجرب و توانمند با توجه به اهمیت سطح یک به عنوان پایه تحصیلی طلاب؛

۳. حفظ و تقویت سنت استادپروری از میان طلاب و فضایی مستعد؛

۴. ایجاد زمینه حضور بیشتر اساتید در مدارس؛

۵. نقش آفرینی مدیریت مدارس در به کارگیری، ارزیابی و تغییر اساتید؛

۶. پرهیز از هرگونه افراط و تفریط در گزینش اساتید و احترام به

اختلاف نظرها و سلیقه‌های اساتید، به شرط اعتقاد و التزام به اصول

و مبانی اعتقادی و سیاسی نظام؛

۷. تمام وقت بودن حداقل ۶۰ درصد اساتید مدرسه؛

تبصره: در مناطق خاص و محروم با تشخیص معاونت آموزشی،

به کارگیری بیش از ۶۰ درصد استاد تمام وقت بلامانع است.

۸. ارزیابی عملکرد اساتید توسط مرکز مدیریت حوزه و با مشارکت

مدیریت مدرسه؛

۹. ارتقای رتبه اساتید براساس رشد تحصیلی، علمی و مهارتی (نه

براساس تدریس در مقاطع تحصیلی حوزه)؛

۱۰. متناسب بودن حقوق اساتید با شئون حوزه.

ماده ۳. تعریف استاد حوزه علمیه

عالم فاضل برخوردار از توانایی لازم جهت آموزش علوم دینی و

توانمند در تربیت اخلاقی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی طلاب

براساس نیازهای حوزه علمیه.

ماده ۴. طبقه بندی اساتید حوزه علمیه خراسان

اساتید حوزه علمیه خراسان در سه گروه طبقه بندی می شوند:

۱. **استاد تمام وقت:** به اساتیدی گفته می شود که

به صورت قرارداد تمام وقت، حداقل به مدت سه سال

جذب و به کارگیری می شوند و دارای موظفی حضور و

تدریس تمام وقت می باشند.

تبصره ۱. اساتید تمام‌وقت پس از یک سال مورد ارزیابی قرار گرفته و در صورت تأیید، همکاری آنان تا پایان مدت قرارداد ادامه می‌یابد.

تبصره ۲. میزان و نحوه تدریس اساتید تمام‌وقت براساس دستورالعمل معاونت آموزشی خواهد بود.

۲. استاد حق التدریس: به اساتیدی گفته می‌شود که برای تدریس یک سال تحصیلی به صورت قرارداد حق التدریس جذب شده و به کار گرفته می‌شوند؛

۳. استاد ضمن تحصیل: طلبه مذهب و ممتازی که دروس پایه ۱ تا ۳ را به اتمام رسانده و به تحصیل در سطح ۱ اشتغال دارد و با احراز شرایط مندرج در این آیین‌نامه و تأیید مدیر مدرسه جهت تدریس در پایه ۲ و ۳ در محل تحصیل، به کارگیری می‌شود.

ماده ۵. شرایط اساتید

اساتید حوزه باید دارای صلاحیت‌های ذیل باشند:

۱. برخورداری از تقوا و صلاحیت اخلاقی لازم برای تدریس؛

۲. التزام عملی به نظام مقدس جمهوری اسلامی؛

۳. عدم گرایش به باند‌ها و گروه‌های منحرف؛

۴. سلامت فکری و اعتقادی؛

۵. تلبس به لباس مقدس روحانیت؛

۶. قدرت تفهیم و انتقال دادن مطلب؛

۷. تسلط لازم بر ماده درسی موردنظر؛

۸. توانایی جسمی و روحی لازم برای تدریس؛

۹. آرایه گواهی اتمام یک سطح بالاتر، برای تدریس مواد درسی

فقه، اصول، کلام و فلسفه و آرایه گواهی اشتغال به تحصیل در یک

سطح بالاتر از سطح تقاضای تدریس، برای سایر دروس؛

تبصره ۱. با تقاضای مدیر مدرسه و تأیید معاونت آموزشی در

موارد خاص می‌توان از اساتید غیر ملبس استفاده کرد.

تبصره ۲. شرط تلبس برای اساتید دروس غیر حوزوی (دروس مهارتی، تجوید، دروس تخصصی مراکز و مدارس تخصصی) و اساتید ضمن تحصیل لازم نمی باشد.

تبصره ۳. اساتیدی که دارای مدارک تحصیلی (گواهی اتمام پایه موردنیاز با مدرک علمی) نمی باشند؛ ولی دارای صلاحیت های علمی لازم برای تدریس در سطوح مختلف حوزوی می باشند، سطح تدریس آنان متناسب با تحصیلاتشان در معاونت آموزشی بر اساس دستورالعمل مرکز مدیریت احراز می گردد؛

تبصره ۴. اساتید ضمن تحصیل از شمول بند ۹، خارج هستند.

۱۰. گواهی شرکت در دوره روش تدریس.

ماده ۶. احراز صلاحیت علمی اساتید

احراز صلاحیت علمی اساتید توسط معاونت آموزشی به یکی از شیوه های ذیل انجام خواهد شد:

۱. امتحان شفاهی؛

۲. ارزیابی نوار تدریس؛

۳. گواهی دونفر از اساتید شناخته شده و مورد تأیید بر صلاحیت تدریس استاد؛

۴. معرفی مراکز علمی (حوزوی-دانشگاهی) مورد تأیید حوزه علمیه خراسان.

تبصره ۱. امتحان شفاهی هر یک از مواد درسی توسط حداقل دونفر از اساتید مورد تأیید آن رشته علمی انجام خواهد شد.

تبصره ۲: حداقل امتیاز قبولی امتحان شفاهی ۷۰ درصد کل امتیازات می باشد.

ماده ۱.۷ احراز صلاحیت‌های اساتید سطح عالی حوزه علمیه خراسان

احراز صلاحیت‌های اساتید دروس خارج فقه و اصول و تفسیر سطح ۴، توسط شورای ساماندهی اساتید که مرکب از افراد ذیل است صورت می‌گیرد:

۱. مدیر حوزه علمیه خراسان (رئیس شورا)؛

۲. معاون آموزشی حوزه (دبیر شورا)؛

۳. دونفر از اعضای شورای عالی؛

۴. دونفر از مدرسان درس خارج.

تبصره ۱. دستورالعمل نحوه فعالیت شورای ساماندهی توسط مرکز مدیریت تدوین و به استحضار شورای عالی خواهد رسید.
تبصره ۲. با وجود سه تن از اعضای شورای عالی در شورای ساماندهی اساتید، تصمیمات این شورا در حکم تصمیمات شورای عالی است.

ماده ۸. احراز صلاحیت علمی اساتید مراکز و مؤسسات تخصصی

احراز صلاحیت علمی اساتیدی که در مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی تدریس می‌کنند، تابع مقررات ماده ۵ و ۶ است.

ماده ۹. رتبه‌بندی اساتید

اساتید حوزه بر اساس سطح دوره تدریس به استاد ضمن تحصیل، استاد سطح ۱، استاد سطح ۲، استاد سطح ۳ و استاد سطح ۴ رتبه‌بندی می‌شوند.

ماده ۱۰. ارتقاء رتبه اساتید

ارتقای رتبه اساتید علاوه بر داشتن صلاحیت علمی و رعایت شئون معنوی و اخلاقی، پس از سه سال تدریس (به‌میزان تدریس اساتید تمام‌وقت) با لحاظ امور ذیل صورت خواهد گرفت:

۱. تدریس موفق؛

۲. شاگردپروری؛

۳. ارایه مقالات یا کتاب علمی با تأیید معاونت پژوهش حوزه علمیه خراسان؛

۴. ابداع شیوه‌ای نو، به‌نحوی که ضمن حفظ اصول و نقاط قوت آموزش‌های حوزوی، تأثیرشایانی در پیشبرد آموزش حوزه داشته باشد.
تبصره: نحوه محاسبه این موارد توسط معاونت آموزشی تدوین و به استحضار شورای عالی خواهد رسید.

ماده ۱۱. حکم تدریس اساتید

در صورتی که استاد دارای صلاحیت تدریس در سطوح بالاتر، به تدریس سطوح پایین‌تر اشتغال داشته باشد، حکم تدریس سطح بالاتر صادر و حق التدریس متناسب با سطح بالاتر پرداخت می‌شود.

ماده ۱۲. وظایف اساتید

وظایف اساتید عبارت است از:

۱. تدریس براساس متون درسی و سرفصل‌های مصوب؛
۲. ارشاد و تربیت اخلاقی، اجتماعی، سیاسی و معنوی طلاب؛
۳. طراحی سؤالات و تصحیح اوراق؛
۴. شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی اساتید در صورت لزوم؛
۵. مشارکت و حضور فعال در گروه آموزشی براساس صلاحیت مدیر مدرسه؛
۶. ارایه مشاوره علمی به طلاب؛
۷. راهنمایی و ارزیابی تحقیقات درسی طلاب.

ماده ۱۳. ابطال مجوز اساتید

هرگاه فردی به هر دلیل، صلاحیت‌های عمومی و علمی لازم جهت تدریس را از دست بدهد، مجوز تدریس وی پس از بررسی توسط مرجع صادرکننده مجوز، ابطال می‌گردد.

ماده ۱۴. حق الزحمه اساتید

حق الزحمه اساتید براساس دستورالعمل مرکز مدیریت و با تأیید شورای عالی و در سقف بودجه مصوب، هرساله تعیین و پرداخت می شود.

ماده ۱۵. دستورالعمل اجرایی آیین نامه ساماندهی

هر ماده از این آیین نامه که نیاز به دستورالعمل اجرایی دارد، توسط مدیریت حوزه تهیه و به استحضار شورای عالی خواهد رسید.

ماده ۱۶. دروس آزاد حوزه علمیه خراسان

دروس آزاد حوزه علمیه خراسان که توسط اساتید واجد صلاحیت علمی و اخلاقی ارائه می شود مورد تأیید و حمایت مرکز مدیریت خواهد بود.

تبصره: دستورالعمل و شیوه نامه نظارت بر این دروس، توسط معاونت آموزشی تهیه و ابلاغ می شود.

این آیین‌نامه در ۱۶ ماده و ۱۳ تبصره در تاریخ
۱۳۹۵/۱۰/۲۲ به تصویب شورای عالی حوزه علمیه
خراسان رسید و آیین‌نامه‌های مغایر با آن ملغی
می‌گردد.

